

# STUDIOOSUS

TALTECHI TUDENGIAJAKIRI • APRILL 2021 • TALTECH STUDENT MAGAZINE



**VILISTLASED MEENUTAVAD • ECONOMY?  
CIRCLE IT! • RETSEPTID**

JA PALJU MUUD AHJUSOOJAS STUDIOOSUSES, MIDA JUST PRAEGU HELLALT KÄES HOIAD

# LIITU STUDIOOSUSE TOIMETUSEGA

studioosus@tipikas.ee



## TOIMETUS



**PEATOIMETAJA**  
Anne-Mary Läll  
Annemary.lall@tipikas.ee

**KÜLJENDAJA**  
Johanna Mägi

**PEAKAANE FOTO**  
Unsplash

**TOIMETUS**  
Alice Veedla, Kaisa Hansen,  
Teete Karro, Riina Jussila,  
Emma Rootalu, Adelheid Kiriland,  
Doris Abe, Mailis Jaaniste,  
Anne-Mary Läll

**TRÜKK**  
Spin Press

**VÄLJASTAJA**  
TalTech Üliõpilasesindus

**AADRESS**  
Ehitajate tee 5, Tallinn

**KIRJUTA**  
studioosus@tipikas.ee

[WWW.TALTECH.EE/STUDIOOSUS](http://WWW.TALTECH.EE/STUDIOOSUS)

Studioosus (ladina keeles üliõpilane) on kord kuus ilmuv ajakiri, mille koostajateks on TalTechi tudengid. Studioosus ilmub iga kuu esimesel esmaspäeval ja toob lugejani uudised, persoonilood, reportaažid, intervjuud jpm. Lehe tiraaž on 1500 eksemplari ning seda jaotatakse TalTechi peahoones, IT majas, raamatukogus ja ka kolledžites tasuta.

Hei, Tipikas!

Õppetöö on jätkuvalt distantsilt ning elu tundub läänerindel muutusteta. Siiski, tähelepanelikum tudeng märkab, et lumi on kadunud ning asendunud roheline muruga. Kevad on ametlikult alanud ja juba on kuulda ka esimeste linnukeste laulu ja usinate mesilaste suminat.

Kuigi distantsõppel on omad head küljed (ei pea varakult ärkama, et õigeks ajaks loengus olla ja aega jääb rohkem oma meelistegevustele), siis kindlasti on üheks negatiivseks küljeks vähene liigutamine. See on lihtsalt õudne, et päev algab kodus laua taga ja seal see ka lõppeb. Meie õppejõud on soovitanud meil jalutada. Kolm kilomeetrit päevas pidi olema minimaalne füüsiline aktiivsus, mida aju toimimiseks vajab. Muidugi, mida rohkem seda uhkem. Kui varasemalt olid õppejõud veendunud, et me peaksime istuma kaamerad sees arvuti taga ja neid pingsalt vastu jõllitama, siis nüüd on antud meile valik – kas kaameraga loengus sees või kõrvaklapid peas ja jalutama! Mina valin alati teise variandi kui vähegi on selline loeng, mida ei pea konspekterima.

Sulle, kallis Tipikas, soovitan samuti loengute ajal või vahel kosutavaid jalutuskäike kevadises looduses. Märka loodust enda ümber ning lase ka vaimul puhata!

Anne-Mary Läll  
Peatoimetaja



---

# SISUKORD

---

## TALTECH+

6-7 MART ERIK KERMES  
8-11 INFINDER

## TUDENG TEGUTSEB

12-19 VILISTLASED MEENUTAVAD  
20-21 ECONOMY? CIRCLE IT!

## ARVAMUSNURK

22-23 ERIALAVALIK  
24 KOOL JA KATK

## NIPINURK

26-27 RETSEPTID

## KULTURNIK

28 MÄNG ON ALANUD

## HALVA HUUMORI INSTITUUT

# 1 MART ERIK KERMES – PLAKATIJAGAJAST SOLARIDE’I PROJEKTIJUHIKS

 ALICE VEEDLA



Solaride on juba üle aasta teinud seda päikeseauto ehitamise pulli, ent kes on need, kes õlitavad kaadervärki ja hoiavad kogu süsteemi koos? Piilume kulisside taha ja tutvustame tiimiliikmeid, kellela meeskond ei toimiks!

Esimesena, \*trummpöörin\*, inseneeria projektijuht Mart Erik Kermes!

Kermese tee Solaride'is algas 2020. septembris, mil ta lausus lõpuboss Kristelile tiimisiselt tuntud lause: “Ma võin TalTechi peal plakateid jagada ja tudengeid värvata, aga muuks mul aega ei ole.” Mille jaoks aega pole, selle jaoks saab aeg leiutatud, tõestab Kermes. Solaride oli tema jaoks nii võimas projekt, et ta ei saanud olla lihtsalt kõrvalseisja, nagu ta esialgu plaanis. Kerime korraks ajas tagasi ja vaatame, kuidas Solaride leidis oma projekti-juhi!

## TEE INSENERIANI

Peale gümnaasiumi lõpetamist ei olnud Kermesel kindlat plaani, mida edasi õppima minna. Mõtted klassikalistest ametitest nagu arsti-onuks või õpetajaks saamisest jätsid ta külmaks. Tõeline sära tuli Kermese silmadesse siis, kui hea tuttav mainis, et mehhatroonika on mitmekülgne ala, mille õppimine avab paljud uksed. Mõeldud-tehtud! Kermes usaldas tuttava soovitusi ning asus TalTechi elektroenergeetikat ja mehhatroonikat õppima. Koolipingis istumisest jäi väheks ning peagi liitus ta Tudengivormeliga. 2020. aasta suvel tekkisid uued tuuled, tänu millele ta jõudis praktikale Comodule'isse ning septembrist jäi sinna ka tööle.

Kuuldus tublist insenerist jõudis CEO Kristeli kõrva ega läinud kaua, kuniks ta haaras sõnahärjal uljalt sarvist ning kirjutas noorele insenerile, et teda kampa kutsuda. Kuigi Kermes oli Solaride'ist varasemalt omajagu

kuulnud, ei olnud ta kindel kaasalöömisel. Ei, mitte sellepärast, et projekt ei tundunud äge, vaid seepärast, et vastutustundliku noor-mehe kaalus ta, kas kooli ja äsja saadud töö kõrvalt jätkub ka Solaride'i jaoks aega. Sellegipoolest ütles ta Kristelile “dava, tulen kampa”, aga toonitas, et paljuga aidata ei saa.

## KÕRVALSEISJAST PROJEKTIJUHIKS

Esialgu oli Kermes inseneeria tegemistes kõrvaltvaataja rollis, aidates lihtsalt TalTechi tudengeid kutsuda ja plakateid koolimaja seintele panna. Nähes, et auto ehitamise ja planeerimisega oli tuli takus ning kõigi panust oli vaja, ei saanud ta kauaks molutama jääda. Inaktiivsetele inseneridele tehti üleskutse, mis ärgitas Kermest rohkem vastutust võtma – ta tundis, et tahab teha enamat. Mida aeg edasi, seda rohkem võttis ta kohustusi enda õlule. Kermes nägi, et tema käe all liiguvad asjad edasi kindlamalt kui varem. Inseneeria tiimi, kus varem oli puder ja kapsad, oli saabunud selgus tänu talle. Pika moosimise peale võttis ta vastu projektijuhi rolli ning sellest ajast peale on tiimi toimimine nagu aamen kirikus – kindlam kui kunagi varem!

Tänaseks on plakatijagajast saanud projektijuht, kes kontrollib kogu Solaride'i inseneeria tegevuse toimimist. Kullipilguga peab ta vaatama suuremat pilti ning sulandama kokku mehaanika ja elektroonika tiimi, et valmiks auto, mis lisaks käivitumisele teeks veel enamatki – ületaks finišijoone Austraalias!

## KUI KAUGEL ON AUTO EHITUS?

Nüüd aga info, mida pikisilmi oodatakse – kuidas meil siis ikka selle auto tegemisega läheb? Progressist pajatab Kermes, et mudeli planeerimise faas on lõpule jõudmas ning tellitakse auto ehituseks vajalikke komponente. Aasta esimestel kuudel algab Tartus, Eesti Maaülikooli ruumides reaalne ehitamine pihta ning kõigepealt pannakse kokku toruraam. Muuseas, Kermese idee oli teha toruraam ja selle ümber süsinikust paneelid. Kui esialgselt oli plaanis teha süsinik monokokk-kere, arvas Kermes, et lahendus on Solaride'i esimese auto ehitamiseks oskuste puuduse tõttu liiga keeruline. Suuremate eesmärkide osas võib välja hõigata, et kevadel on auto testimiseks valmis ning saab teha parandusi, juhul kui eroreid peaks tekkima.

Tulevikuplaanidest rääkides loodab Kermes, et Solaride'i saadab edu ning projekt jääb kestma aastateks, et võimalikult paljud inseneeriatudengid saaksid oma esimesed praktikakogemused just päikeseauto ehitamisest, kuna see on väljakutse, mida ei pruugi elus hiljem ette tulla. Isiklikust vaatevinklist ei ole Kermesel välja kujunenud unistuste töökohta, mille poole pürgida, ent tema jaoks on kõige tähtsam ümbritseda end inimestega, kellega koos tekib hea töökeskkond. Seepärast ta võtabki osa projektidest, kus on sõbralikud ja motiveeritud inimesed, kellega on võimalik ükskõik mis valdkonnas midagi saavutada!

Kui ka Sina tunned, et tahaksid midagi lahedat ära teha ja ümbritseda end inspireerivatest inimestest, siis Solaride'i laeval on veel mõnele madrusele ruumi. Kliki siia, et näha, milliseid tiimiliikmeid me veel ootame!

Kermes koos CEO Kristeli ja mentori Tiiduga kohtumisel Auve Techiga.



# TULEVIKU LINNA HÄKILT ALGUSE SAANUD INFINDER LAHENDAB TUDENGITE PROBLEEMI PRAKTIKAKOHA LEIDMISEL!

 KAISA HANSEN, TEELE KARRO

## 2

Praktika tähtsus õppes on suur ja läbi selle saadavad kogemused väärtuslikud. Tänu praktikale saavad üliõpilased aimu tööturul toimuvast, koguvad vajalikke kontakte ning arendavad oma oskusi. Ettevõtjad saavad potentsiaalse töötajaga juba varem tutvust teha ja tema tugevusi, nõrkusi ning isikuomadusi lähemalt näha.

Hetkel on praktikakohtade info väga paljudes eri kanalites laiali. Neid leiab tööportaalides, ettevõtete kodulehtedel, ülikoolide lehtedel ja sotsiaalmeedia gruppides. Ühtne mugav süsteem puudub. Üliõpilastel on praktikakoha leidmine ebamugav ja keeruline ning praktikast ei saada tihtipeale täit kasu. Ka ettevõtetel puudub kindel koht, kuhu oma pakkumine sisestada ja ühtselt kandidaate hallata. Probleemi süvenemisega jääb üliõpilastel tähtis osa kogemusest saamata ning ettevõtjatel on keeruline õigete oskustega tööjõudu leida.

Probleemile pakub lahendust vastloodud praktikavahendusportaal Infinder, mis ühendab ettevõtteid ja tudengid.

Ettevõtte tegevjuht Teele Karro sõnul sai idee alguse Mektory Tuleviku linna häkatonil, kus prooviti leida lahendust probleemile, kuidas TalTechi tudengeid ja Tehnopolit linnaku ettevõtteid rohkem omavahel kokku viia. Kolmepäevasel üritusel kasutati Google Design Sprint meetodit ning idee arendamine käis kiirelt. Uuriti probleemi lähemalt, loodi esimene prototüüp ja testiti seda üliõpilaste ning kogunud mentorite peal. Järjest enam veenduti probleemi tõsiduses ja lahenduse vajaduses. Sellele andis kinnitust ka osaliste positiivne tagasiside ja häkatonil saavutatud teine koht.

Järgmisena esitati idee Ajujahi võistlusele, kus pääseti TOP 30 hulka. "Alustasime idee kiire arendamisega. Uurisime sihtrühma, viisime läbi intervjuusid ja küsitluse, tegime detailse prototüübi ja testisime seda, avaldasime testversiooni ja saime väärtuslikku tagasisidet päris klientidelt," selgitab Karro. Ajujahil osalemise üheks plussiks on kindlasti ka mentorite olemasolu, Infinderi mentoriteks said Ivo Rimmel ja Siim Lepisk, kelle kogemuste ning nõuannete toel oli kindlam edasi liikuda. "Nüüdseks oleme välja tulnud oma uue versiooniga lehel [www.infinder.ee](http://www.infinder.ee) ja kutsume ettevõtteid ja üliõpilasi oma praktikasoovi sinna sisestama," lisab Karro.

Infinder toimib järgmiselt – ettevõtte ja praktikant sisestavad oma soovi. Meie leiame kattuvused ja näitame neid kuulutusi osapooltele. Kasutajatel on võimalik töölaual näha oma kuulutuse seis, vaatamisi ning oma soovile vastavaid pakkumisi. Praktikantidel on võimalik endale sobiv praktikapakumine meeldivaks märkida ja nii ettevõttele oma huvi märku anda. Ettevõttele on võimalik alustada sobiva kandidaadiga vestlust ning kontakt ongi loodud.

Tulevikus plaanitakse juurde lisada erinevate isiksusetüüpide ja oskustega seotud testide tegemise võimalused. Samuti on oodata ingliskeelset versiooni ning väljaspool Eestit asuvaid praktikakohti.

Infinderi tiim töötab selle nimel, et õige üliõpilane leiaks õige ettevõtte mugavalt ja kiirelt ning praktikast tunneksid rõõmu mõlemad osapooled. Teema on oluline ka praeguses kriisis olevas maailmas, praktikaid tuleb ikka läbida ning õige koht leidmine on raskendatud. Infinderi testversioonis osutuski just kaugpraktikate võimalus populaarseks. "Leidsime ka endale Infinderi kaudu supertoreda ja meie vajadustele vastava praktikandi," lisab Karro.

### SANDRA - INFINDERI PRAKTIKANT TALTECHIST

Infinderist sain teada läbi Facebooki, kui minu ekraanile Infinderi reklaam ilmus. Kuna olen õppimas magistri esimesel kursusel turundust, millega mul eelnevalt suurt kokkupuudet ei olnud, siis soovisin leida kohta, kus saaksin oma teadmisi katsetada. Lisaks on praktika sooritamise üks eeldus, et üldse magistriskraad omandada.

"Tiim Infinder Tuleviku linna häkatonil Mektorys"  
Foto: A Cube Agency



Otsustasin oma kuulutuse nii igaks juhuks ülesse panna ning juba mõne aja pärast leidsin oma mailboxist kirja pakkumisega alustada praktikat siinsamas Infinderis. Minus tekitas äärmiselt positiivse emotsiooni, et ettevõtte võttis ise ühendust, et praktikat pakkuda, kuna teatavasti näevad üldjuhul vaeva just kandideerijad, et ettevõtetele muljet avaldada. Seega eneselegi ootamatult olin tegelikult väga kiiresti saanud omale praktikakoha vahvas start-upis. Olin alates oktoobrist saatnud mitmeid CV-sid, et leida turundusalast praktikat, kuid see ei toonud edu ning fakt, et praeguse praktikakoha saamiseni kulus kokku 2-3 nädalat, oli väga positiivne.

Hetkel keskenduvad ettevõtted suuremas osas suvisele praktikaperioodile. Samas leidub mitmeid ettevõtteid ning tudengeid, kes sooviksid praktikast kasu saada ka ülejäänud 9 kuu jooksul. Just seetõttu on minu arvates Infinder ideaalne lahendus, et näha kõiki võimalusi aastaringelt, jättes võimaluse sooritada praktikat vastavalt praktikandi kui ettevõtte soovidele.

#### KAISA HANSEN (TALTECH UUSETTEVÕTLUSE JUHT)

Tean omast kogemusest, et praktikakoha leidmine on tudengite jaoks keeruline. Tihti pööratakse selle palvega ka minu poole, et praktika meie keskusel sooritada. Põhjus, miks paljud ettevõtted ei soovi praktikante vastu võtta peitubki selles, et info vahetamine ja kommunikatsioon on juba nii aeganõudev, et ettevõtetel lihtsalt ei jagu selle jaoks energiat. Tihtipeale kulub ainuüksi esmaseks kirjavahetuseks

ning ühiste huvide ja vajalike oskuste väljaselgitamiseks liiga palju aega. Nii tudengite kui ka ettevõtete elu teeks kergemaks ühtse platvormi olemasolu, kus on korraga olemas info nii praktikandi profiili (oskused, huvid, soovid) kui ka praktika pakkumuse kohta. Mul on hea meel, et Infineri tiim antud väljakutsest Tuleviku linna häkatonil kinni haaras ning ideega edukalt edasi tegutseb. Just selle jaoks me taolisi häkatonid ja arenguprogramme korraldamegi: et tudengid lahendaksid päriselu probleeme ning saaksid ettevõtluskogemuse võrra rikkamaks.

Ettevõtted ja tudengid on oodatud [www.infinder.ee](http://www.infinder.ee) lehele oma profiil või pakkumus üles seadma!

Tuleviku linna häkaton vol 2 toimub juba 21.–23. mail. Sellele järgneb mereteemaline Marinehack 11.–12. juunil. Rohkema info saamiseks hoia silm peal Mektory Facebooki lehel või kirjuta [kaisa.hansen@taltech.ee](mailto:kaisa.hansen@taltech.ee).

“Tiim Infinder Tuleviku linna häkatonil Mektorys“

Foto: A Cube Agency

“TalTech Uuettevõtluse juht Kaisa Hansen Infineri tiimi mentordamas“

Foto: A Cube Agency, Tuleviku linna häkaton Mektorys



## VILISTLASED MEENUTAVAD

# 3

TalTechi 80 aastat tegutsenud majandusteaduskonnal on kokku ligi 20 000 vilistlast. Mõned tuntumad neist meenutavad oma õpiaega ülikoolis.

### JÜRI RATAS

endine peaminister, õppis Tallinna Tehnikaülikoolis 1996-2002

**JÜRI RATAS: SUUR PANUS MAJANDUSSE JA AVALIKU SEKTORI TOIMIMISSE** Keskerakonna juht ja endine peaminister Jüri Ratas vaatab ülikoolis käidud rajale tagasi sooja tänutundega. "Sellest ajast meenuvad esimesena hommikud, mil ma Koplis asunud koolihoonesse sõitsin. Sealne piirkond oli juba paarikümne aasta eest väga perspektiivikas ja muutused toonase ajaga võrreldes väga suured," sõnab ta. Majandusteaduskonda õppima minek polnud aga

Ratase jaoks sugugi esimene valik. "Asusin õppima energeetikat. Kahekolme nädala pärast läksin aga majandusse üle. Otsuses eriala muuta mängisid oma rolli toonased kursusevennad ja -õed, kes minuga koos Nõmme gümnaasiumi olid lõpetanud ning majandust õppima läinud," meenutab ta. Koolikaaslast, kellega vähemal või rohkemal määral tänagi suheldakse, jagub nii avalikku sektorisse kui ettevõtjate ridadesse. "Selge on see, et TTÜ on läbi aastakümnete andnud Eesti majandusse ja avaliku sektori toimimisse väga suure panuse läbi oma lõpetajate ning õppejõudude ja professorite," hindab ta TalTechi väga kõrgelt. Kes on aga õppejõud, kes Ratasele enda kooliajast esimestena

meenuvad? "Too aeg oli dekaaniks Alari Purju, ääretult sümpaatne inimene. Kindlasti ka Kostel Gerndorf – olgu muld talle kerge." Kui Ratas täna õpingutega uuesti alustaks, siis vaataks ta valdkonda, mis aastate eest pooleli jäi – energeetikat. "See on väga perspektiivikas ja ka ehitusvaldkond on ääretult huvitav. Noortele, kes oma valikuid aga alles teevad, ütlen ma – kui on võimalik õppida pool aastat või aasta välisülikoolis, siis igal juhul tehke seda. Kasutage seda võimalust ka siis, kui Eesti ülikoolis käimine peaks selle käigus pikinema. See annab uskumatu kogemuse."

### ERKKI RAASUKE

pangandustegelane, õppis 1989-1994 ökonomikat ja juhtimist. Aasta vilistlane 2008.

### ERKKI RAASUKE: VALIKSIN KA TÄNA TEHNIKAÜLIKOOLI

Õppisin 1989–1994 majandusteaduskonnas. Alustasime Saaremaal kolhoosis kartulipõllul, nagu sellele ajale kohane. See oli aga hea võimalus kursusekaaslastega kiiresti tuttavaks saada. Esimesed poolteist aastat õppisime vana, ilmselt aastaid kasutusel olnud õppekava järgi. Kõrgem matemaatika, materjaliteadus ja muud baasained olid teibitud

teadusliku kommunismiga. Õppejõud tundsid ka ise ebamugavust, kui pidid sellistel teemadel rääkima. Siis hakkasid aga kaas-aegsed teemad peale tulema. Minu õppimise aeg jäigi ilmselt kõige segasematesse aastatesse. Õppetöö käis valdavalt Koplis, mõned päevad ka Mustamäel.

Keskooli lõpetades olin ma ilma selge suunata noor. Teadsin, et majandust võiks õppima minna, aga see oli selline hajus eesmärk. Otsustavaks sai minu side spordiga. Tulin spordiklassist ja olin mänginud mõned aastad Eesti esindusmeeskonnas korvpalli. TTÜ korvpallitreener oli tunnustatud Märt Kermon. Tema mind TTÜsse kutsus ja sain osaleda sportlastele mõeldud eelkoolitusel. See valmistas meid sisseastumiseksamiteks hästi ette ja nii see läkski. Majandusvaldkonna huvi ja armastus tulid alles hiljem. Esimene ülikooliaasta oli intensiivne ja siis käidi ka usinalt kohal. Et aga muutuv elu tuli peale, siis leidis teisel aastal juba enamik üliõpilasi endale kas osalise või täiskohaga töökoha. Edasi tuli paindlik olla, et nii töö kui kool mõistlikult ära mahutada. Mõned tublid inimesed käisid loengutes, tegid seal ilusa käekirjaga detailsed konspektid, mille järgi hiljem grupi enamik õppis ning vastas. Aeg läks väga kiiresti ja traditsioonilist ülikooliaega meil väga polnudki. Saime liiga kiiresti

Jüri Ratas



Erkki Raasuke



täiskasvanuteks. Tagantjärele hinnates oli kogu ülikooliaeg ikka üsna kummaline. Kuidas saab samaaegselt täisprogrammiga päevases õppes õppida ja täiskohaga intensiivselt töötada? Oli unikaalne aeg, mis kestis ainult paar aastat. Meenutada on palju. Kõige kriitilisem aeg oli mul õppetöö lõpus. Olin koos kursusekaaslastega õppeprogrammi üllatuslikult suhteliselt edukalt läbinud, aga intensiivne päristöö ei võimaldanud mul õigeks ajaks lõputööd valmis saada. Seda aega lihtsalt ei olnud. Kui läksin pikendust küsima, siis selgus, et pikendust saab küsida vaid siis, kui õppeprogramm on veel pooleli. Lühidalt, mind eksmatrikuleeriti ehk visati koolist välja. Lõputöö tegin aasta hiljem, eksternina. Mingi äng on sellest senini jäänud – parem on asjad õigel ajal lõpuni viia!

Robert Kitt

Õppejõududena, kes õpingutes mentoriks või suunajaks said, tooksin välja Uno Mereste – inimene, kes õpetas austusväärset suhtumist faktidesse ja statistikasse, Kostel Gerndorf – õpetas juhtimise baasaluseid ja oli väga mõjuv isakuju. Peeter Riit tegi raamatupidamise huvitavaks ja õpetas olema vastutustundlik. Minu ülikooliajal avanesid juba võimalused ka võõrsile õppima minna. Mõned koolikaaslased õppisid perioodi Stockholmi Majanduskoolis, mõned kursusekaaslased tegid hiljem magistri välismaal. Minust läks see kõik mööda, sest mul oli töö ja olin kesk-konnas, mis haaras mind jäägitult. Enne kooli lõppu sattusin tööle Hansapanka ja see haaras mind järgmiseks 18 aastaks.

Ma olen õnnelik, et õppisin TTÜs. Olen TTÜ tänulik ja uhke vilistlane. Kui oleksin täna uuesti valimas, läheksin kindlasti TTÜsse. See on suurepärane ülikool, mis on väga hästi arenenud. Seal tehakse head teadust ja sealt tulevad hakkamasaavad ja edasivaatavad noored inimesed. Majanduse asemel valiksin täna ehk midagi konkreetsemat, õpiksin inseneriks. Seda sellepärast, et taolise vundamendi peale on hiljem hea majandust juurde õppida. Õppimine või töötamine Eestist väljas on suur väärtus. Seda saab aga kombineerida kas paari semestriga väljas või siis magistriskoolitusega. Kindlasti ma täna ka pühenduksin õppimisele teistmoodi kui meie ajal. Tööd jõuab hiljem teha küll, kõigepealt tasub võtta heast koolist kõik, mis sealt võtta on. Ja Tal Techil on palju pakkuda.

## ROBERT KITT

pangandustegelane, alustas TTÜs 1995, lõpetas 2005 doktorikraadiga

### ROBERT KITT: LISTRA TEGI AKADEEMILISE PEAPESU

Astusin toonase TTÜ majandusteaduskonda sügisel 1995. Olime esimesed bakalaureused, mis tähendas, et meie vastuvõtt oli esimene lend 4+2+4 süsteemis. Meist aasta vanemad pidid magistridiplomi väljateenimiseks koolis käima 5+2 aastat ning tänased tudengid 3+2 aastat. Nii et juba tänu õpingute pikkusele pidime me midagi teistmoodi tegema kui täna. Mina õppisin nii bakalaureuses kui magistris rahvamajandust ning veidi üllatav oli 1999. aasta lõpuaktusel lugeda, et mulle on omistatud hoopis sotsiaalteaduste bakalaureuse kraad. 2001. aasta suvel oli diplomil juba majandusteaduste magistri tiitel.

Õppimisvaliku tegemine oli küllalt lihtne. Kaalusin, kas minna Tartu majandusteaduskonda, Tartu matemaatikasse või TTÜ majandusse. Kuna käisin juba keskkooli ajast tööl, siis kukkus välja nii, et nende kahe nädala jooksul, mil tuli paberid Tartusse füüsiliselt kohale viia, ma sinna ei jõudnud. Sõitsime siis koos sõbraga autoga Mustamäele ja kuna meil olid mõlemal kuldmedalid, siis saime ka kohe katseteta sisse. 90ndate teisel poolel nappis nii elementaarseid õppevahendeid kui ka kompetentseid pedagooge ehk võis juhtuda, et õppurid ja õppejõud õppisid koos ühtedest õpikutest. Mina lähenesin asjale nii, et ei võtnud ühtegi "pehmet" ainet (juhtimine, turundus jne), kuna päriselu erines oluliselt õpetatavast. Et aga punktid täis saada, võtsin statistika, ökonomeetria jms. 1998. aasta kevadel kolmanda kursuse lõpus võttis mu ette toonane statistikaprofessor Enn Listra, kes tegi mulle korraliku akadeemilise peapesu – eksamite viitele tegemine ei olevat veel korralik ülikooliharidus. Jutt võttis nukraks. Tõepoolest, arvestades paralleelset töötamist ning õppevahendite nappust, tegin ratsionaalse otsuse – loengute asemel tegelesin praktiliste majandusalaste küsimustega erasektoris. Eksamid andsin aga õigel ajal ära ning hinded olid korras. Igal juhul päädis asi sellega, et neljandal kursusel käisin oluliselt rohkem kohal ning magistrioõpingutes ei puudunud vist ühestki loengust. Tundub et Listra jutt töötas: 2001. aastal oli mu tase piisavalt hea, muutmaks eriala ning astumaks TTÜ tehnilise füüsika doktorantuuri. Kas õppida Tallinnas või Tartus, polnud ei toona ega ole ka praegu väga suurt vahet. Pigem oli



küsimus, kas jääda Eestisse või mitte. Mina otsustasin jääda. TalTech on väga hea ülikool. Seda, milliseid oskusi läheb tööjõuturul vaja 20, 30 või 40 aasta pärast, ei tea keegi. Silmad tuleb lahti hoida ja uusi asju õppida. Loomulik uudishimu on minu arvates liikumapanev jõud.

### TIINA MÕIS

äritegelane, õppis 1975-1980, lõpetas cum laude

#### TIINA MÕIS: KÄIME KURSU-SEKAASLASEGA MATKAMAS JA RESTORANIDES

Minu koolivalik läks isevoolu teed, aga loogiliselt. Tulin 15aastaselt Järvakandist Tallinna Spordiinternaatkooli ning olin lõpetades pealinna eluga nii harjunud, et Tartusse ülikooli minna ei soovinud, vaid tahtsin Tallinna jääda. Seetõttu valisin Tallinna Tehnikaülikooli. Sisseastumiseksamitega probleemi ei olnud, sest keskkooli lõputunnistusel olid kõik viied. Reaalainetes olin ma tugev, seetõttu valisin mitte nelja-aastase õppega tööstuse planeerimise, vaid viieaastase õppega teenindus-ökonomika eriala. Lõpetasin 1980. ehk olümpia-aastal, mis tähendas pisut teistsugust lõpuspurti. Kui tavaliselt jäid ülikooli lõpuksamid juuni lõppu või juulisse, siis meie diplomitööd pidid olema juba maikuuks kaitstud. Lõpuaktus toimus juba 29. mail. Pidime kõike poolteist kuud kiiremini tegema ja tempo oli meeletu. Samas – olgu aeg, milline tahes, lõputöö kirjutamiseks jääb alati aega väheks. Olin oma kursuse parim lõpetaja ning sain esimesena valida, kuhu tööle minna. Suunamine toimus tollal üks aasta enne lõpetamist. Valisin divisjonijuhhi koha Olümpia Purjespordikeskuses. Kui ma koolilõpukavadel sinna kohale läksin, oli minu perspektiivikas töökoht kahjuks juba maha sahkendatud. Sain vaba diplomi, mis tähendas, et olin kindla töö- ja elukohata noor inimene. Olukord lahenes selliselt, et leidsin tuttavate kaudu koos elamisplannaga pakutava pearaamatupidaja ametikoha Vabariiklikus Onkoloogiadispenseris. Raamatupidamist olin TPIs õppinud vaid kaks semestrit, kuid ma lihtsalt pidin hakkama saama ning õnneks sain ka. Elamisplannaks oli pisike 12ruutmeetrise toaga korter, omaette köögi ja vannitoaga. Töötasin haiglas 9 aastat. Selle aja jooksul paranesid elutingimused, sündis kaks last ning Eesti hakkas liikuma iseseisvuse suunas. 1989 läksin tööle Eesti Kaubandus-Tööstuskotta ning sealt juba 1991



Tiina Mõis

Hansapanka pearaamatupidajaks. Selleks ajaks olin 11aastase kogemusega pearaamatupidaja ja finantsjuht ning ei kahelnud hetkekski, et saame täiesti uue panga loomisega hakkama. Kõike õpitut ja kogemusi kasutades ning ennast täiendades ja kokku võttes oli mul au ja õnn olla osaline Hansapanga loomises. Pangaga olin seotud kuni 2005. aastani, mil Swedbank selle täielikult üle võttis. Oma kursusega TPI päevilt käime siiani tihedalt läbi. Teeme väljasõite, matku, restoraniõhtuid. Meie hulgas on mitmeid finantsjuhte ja pearaamatupidajaid. Meenutame ülikooliaastaid ning oleme tänulikud Tehnikaülikoolile, mis andis meile kaasa õppimisvõime koos läbilöögivõimega.

### KAI REALO

Circle K juht, õppis aastatel 1986-1991, diplom majandusinseneerias

Eriala, mille lõpetasin, kandis pikka ja keerulist nime – majandusliku informatsiooni mehhaniseeritud töötlemise organiseerimine ehk tänases mõistes programmeerimine. Õppima minnes ei teadnud ma praktiliselt üldse, mis asi see programmeerimine selline on, ja ma ei teadnud, kelleks saada tahan. Teadsin vaid, et ei taha saada juristiksi, arstiks, õpetajaks või teadlaseks, mis olid ja on üldjuhul kuldmedaliga lõpetaja jaoks automaatsed valikud. Lõpetasin Viljandis Jakobsoni-nimelise 1. Keskkooli matemaatika-füüsika eriklassi ja kuna reaallained mulle väga

meeldisid, soovisin, et eriala peaks olema ka tulevikus nendega seotud. Personaalarvuteid tol ajal peaaegu polnudki. Esimesed tööd ülikoolis said tehtud võimlasuuruste arvutiterminalide taga – seadmed olid hiiglaslikud ning vajasid jahutamiseks palju õhku. Kui õues oli liiga kuum, need ei töötanud ja suure külmutamisega samuti mitte. Mäletan ühte kursuse-tööd, mille kirjutasin käsitsi binaarkoodis ehk lehekülgede kaupa lihtsalt nulle ja ühtesid. Programm tuli aga ära teha ning töö ära kaitsta. Sain hakkama. Minu diplomitöö juhendajaks oli Leo Võhandu, üks legendaarsemaid professoreid ja õppejõude läbi aegade. Ta ütles mulle, et Kai, ära tee midagi igavat, ning uuris, mis mu hovid on ja mida teha meeldib. Ütlesin, et nooremana armastasin kudumist, ning selle ajendil valmistasingi

programmi, mis asus automaatselt mustreid looma – see võttis arvesse kudumises ette tulevad piirangud ning lõi mustreid, mis olid ka kootavad. Eksamikomisjonil oli mulle ainult kaks küsimust: mis on kudumise ja heegeldamise vahe ning kas ühe ruumis oleva naise kampsun on kootud või heegeldatud. Põnevam aeg minu elus saabus vahetult pärast ülikooli. Oli aasta 1991 ning kooli poolt ametipostidele enam ei suunatud – koht tuli ise leida. Minule sattus töö täiesti juhuslikult, kui üks õppejõud mu poole pöördus ning oma Viimsi vallavalitsuses töötavast tuttavast rääkis, kes enda kollektiivi noort, tehnikat valdavat inimest otsis. Viimsi oli oma sõprusvallalt tolle aja kohta ultramodernse tehnikapargi saanud – faksi, koopiamasina, arvuti ja printeri, kuid teadmisi, kuidas neid kasutada, polnud. Mulle tundus see huvitav ja samas oli tore olla ühe ettevõtte kõige IT-teadlikum inimene. Seal töötamise aega jäi Eesti Vabariigi sünd, rahavahetus. Valmis ka valla esimene andmebaas, mille järgi inimestele maid tagastama asuti. Kõik need nimekirjad sain mina andmebaasi põhjal koostada ja kogu protsess oli tõeliselt huvitav ja meelde jääv. Suurim erinevus tollases ja tänases üliõpilaselusel on vastutuses. Kui mina õppisin, siis keskkoolil ja ülikoolil funktsionaalses pooles suurt erinevust polnud, olid kindlad ained ja tunniplaanid. Täna on noorel endal vastutus ja ta saab ise suuresti mõjutada, kuidas haridustee kulgeb. Täiskasvanuks saamine toimub varem. Käin vahel koeraga ülikooli juures jalutamas. Valminud on moodne linnak, mida minu ajaga võrrelda ei saa. Siis nõudis ainuüksi ühiselamu kööki või pesuruumi minek eneseületust. Et tollased tingimused olid, nagu olid, sai palju väljas ringi liigutud. Meie käisime päris tihti legendaarses Kännu Kukes. Ükskõik, millal me sinna ka ei läinud, alati oli seal kellegi pulm ja bänd esinemas. Väga lõbusad mälestused! Minu ajal olid ka ülikooli õppehooned mööda linna laiali. Meie veetsime palju aega Kopli poolsaare tipus asuvas hoones. Vanad olivad õpetasid, et sinna sõites tuleb tekkel pähe panna, sest siis teavad trollis olevad memmed sind lõpp-peatuses üles äratada. See oli vahva vaikiv kokkulepe, mis tõesti toimis. Kullaga ma ei lõpetanud ja ka eksamil jäin korra spikerdamisega vahele. Mäletan, et ühe arvestuse saime kogu grupiga ilma eksamita tehtud. Ütlesime õppejõule naljaga pooleks, et äkki paneks ta meile hinded niisama välja. Ta ütles, et temagi poolest – ta tunneb meid hästi ja kui me tema pandud hindega rahule jääme, siis olgu. Olime nõus.



Kai Reolo

### KUULAKE SÜDAME HÄÄLT

Tänastel noortel soovitaksin vältida standardseid valikuid ning välistel teguritel ei tohi enda valikuid lasta mõjutada. Tuleks aru saada, mida süda päriselt ihaldab, ja liikuda selles suunas. Kõige õnnelikumad inimesed on need, kes teenivad igapäevaselt raha valdkonnas, mis endale väga meeldib. Ameteid, mida õppida, on palju. Kui on aga juba õppima mindud ning leitakse, et see pole ikka päris see, siis minu soovitus on enne mitte pooleli jätta, kui uus valik on tehtud. Näen palju nooremas keskeas inimesi, kes on praegu väga õnnelikud, et nad lasid elul liiga kiiresti peale tulla ning õpingud pooleli jäid. Täiskasvanuna ja pere kõrvalt on õppimise

jätkamine juba kordades keerulisem. On täiesti okei asju proovida, ümber mõelda, kuid lihtsalt hängima jääda ning oodata, mis elu toob, ma ei soovita. Raha jõuab teenida kogu elu, kuid endale sobiv eriala tuleks omandada siis, kui selleks on õige aeg. Kui noor lähtub valikuid tehes südamest, siis ülikool ja riik peaksid asjale teadlikumalt lähenema. Rohkem tuleks vaadata ette, näha, milliseid inimesi ja spetsialiste meil tulevikus vaja läheb. Need, kes täna kooli lähevad, hakkavad ju realselt midagi tootma ja tegema. Suunata ning propageerida tuleks erialasid, mida on ühiskonnas päriselt vaja. Nii väldime üheülbalise hariduse ületootmist.

# HEI, KÕIK VAHVAD TEHNIKAÜLIKOOLI TUDENGID!

 EMMA ROOTALU

Kes meist ei tahaks muuta maailma paremaks kohaks? Tänapäeva ühiskonnas on kõigile kindlasti kõrvu jäänud erinevad keskkonnaprobleemid, millega tuleb kiiremas korras tegeleda, et tagajärjed ei oleks pöördumatud. Pakume Sulle ja Sinu sõpradele võimalust end sel teemal veelgi rohkem harida. 26.–27. aprillil toimub esmakordselt keskkonnakonverents “Economy? Circle It!”, mille eesmärk on tõsta tudengite teadlikkust just ringmajanduse ja jätkusuutlikkuse teemadel ning seeläbi parendada veelgi nende käitumist ja harjumusi. Võttes arvesse viiruse senist levikut Eestis, toimub konverents online’is.

Tänapäeva ühiskonnas, kus majandus baseerub suuresti inimeste heaolul ja mugavusel, on väga oluline vähendada läbimõtetmata tarbimist, pöörata tähelepanu loodusressursside taaskasutusele ja võidelda kliimasoojenemise vastu. Oleme ühiskonnana olukorras, kus kõik mugavused on meile kandikul kätte toodud näiteks kiirmoe ja toidukullerite näol, mis on lühikeses perspektiivis kindlasti tore, kuid oluline on mees pidada, et ka järgmised generatsioonid soovivad elada täisväärtuslikku elu, mistõttu on oluline, et just noored oleksid võimelised igapäevaelus tegema muutusi, et keskkond ei kannataks meie kõrge elukvaliteedi tõttu. Ka kõige väiksemad uued teadmised ja oskused toovad kaasa suuri ja olulisi tagajärgi, mistõttu on konverents kasulik nii teemakaugetele kui ka juba mingil määral keskkonnateadlikele noortele.

“Economy? Circle It!” konverentsil tuuakse teieni harivad loengud, motivatsioonikõned ja töötoad, mis tõstavad nii teadlikkust, sellest miks ja mida on vaja teha, kui ka motivatsiooni neid teadmisi ellu viia. Konverentsi lõpus toimub ka arvamuskohvik, kus kõigil osalejatel on üheskoos võimalik esitleda oma visioon ja mõtted, lähtudes kuuldust ja õpitust, et leida lahendused välja toodud probleemidele. Kõik eelmainitu toovad osalejateni jätkusuutlike ja keskkonnasõbralike lahendustega silma paistnud ettevõtted üle kogu Eesti, kelle jaoks keskkonna säilimine on igapäevases töös suur prioriteet. Konver-

entsi korraldab tudengiorganisatsioon BEST-Estonia, kellele tulevad appi Keskkonnaministeerium ning koostööplatvorm Rohetiiger, mis vajadusel suunavad ja annavad teemakohast nõu, et konverentsi fookust hoida ja kvaliteeti tõsta. Teema on inspireeritud United Nationsi poolt väljatöötatud “The Sustainable Development Goals” juhenditest ja eesmärkidest, mis aitavad maailma jätkusuutlikumaks muuta.

Keskkonnaministeeriumi keskkonnakorralduse osakonna peaspetsialist Krista Kupits jagas: „Ringmajandus ei ole lihtsalt keskkonnasõprade visioon, vaid sellest mudelis peituvad reaalsed ressursid. See ei ole tegelikult midagi uut või revolutsioonilist. Loodus ongi üks ringmajandav, tasakaalus, ideaalselt toimiv süsteem. Töötame selle nimel, et aastaks 2035 on Eestis juurdunud ringmajanduse mudelil baseeruv mõttelaad ja ettevõtlus.“ Just sellest mõttelaadist lähtume konverentsi korraldades. Seega, kui muretsed, et Sul soovitatakse oma elus üleöö fundamentaalseid muudatusi läbi viia, et jätkusuutlikku keskkonda soodustada, siis selleks pole põhjust. Eesmärk on pigem suunata ja anda teadmisi, et teha läbimõeldud otsuseid.

Oleme konverentsi suunanud just noortele, sest, mida varem tutvud keskkonnasõbraliku ja jätkusuutliku mõtteviisiga, seda rohkem integreerub see ka Sinu enda teadmiste ja maailmapildiga. Noortele jätkusuutlikkuse põhimõtte edasiandmine on tähtis, sest nagu sõna isegi ütleb, ei saa päris samamoodi jätkata.

## 5 PÕHJUST, MIKS JUST SINA PEAKSID KONVERENTSIST OSA VÕT- MA:


1. Konverentsil kõnelevad oma ala spetsialistid, kes juba on silma paistnud jätkusuutlike lahendustega. Võimalus on õppida inimestelt, kes ei valda ainult teooriat, vaid oskavad soovitusi jagada baseerudes enda kogemustele.
2. Õpid rohkem kaaluma ja hindama enda igapäevaseid otsuseid just suurest pildist lähtuvalt. Seeläbi oskad vähendada ka iseenda läbimõtetmata tarbimist ja näed, kui suur tähtsus võib olla kasvõi väikestel muutustel.

3. Töötubades saad päriselt näha ja rakendada loengutes saadud infot. Aktiivne osavõtt aitab teadmistel paremini kinnistuda ja seeläbi on lihtsam neid ka igapäevaelus rakendada.

4. Midagi uut saab konverentsilt teada igapäevaks. Isegi, kui Sul on juba teadmisi keskkonna jätkusuutlikkuse ja ringmajanduse kohta, saad loengutes kindlasti informatsiooni uute võimaluste kohta, lisaks jagada oma kogemusi arvamuskohvikus ja anda ka teistele head eeskujusid.

5. Kõik ideed, mis üritusel välja pakutakse, lähevad Keskkonnaministeeriumis ringmajanduse arendamise arutelude kogumisse. Just Sina võid aidata kaasa Eesti keskkonna olukorra parandamise protsessi!

Täiendav info konverentsi kohta ning ka mõned soovitusel jätkusuutlikuks elustiiliks, mis aitavad Sind juba täna õigele lainele viia, on leitavad meie veebilehel <https://circleit.ee>. Samuti otsi meie üritus üles Facebookis ja märgi end huvitunuks, et end uudistega kursis hoida.


 ADELHEID KIRILAND

# KUIDAS SUURENDADA TUDENGITE TEADLIKKU ERIALAVALIKUT?

5

KIRJUTATUD ÜE STIPENDIUMI RAAMES 2016

Me kõik oleme seisnud valiku ees, mida oma eluga edasi teha. Mõned lähevad õppima kõrgkooli, mõned kutsekooli ning osad proovivad elus lihtsalt õnne. Kuna kutseõppe maine on õpilaste hulgas ühel või teisel põhjusel küllaltki madal, läheb valdav enamus kõrgkooli.

Kahjuks toimub kõrgkooli valik tänase noore jaoks küllaltki kergekäeliselt. Enamikel juhtudel minnakse õppima eriala, millega koolis oldi kõige rohkem sina peal. Reaalset pilti õpitavast erialast ning selle väljunditest suudavad luua vähesed. Selline asjade kulg on aga põhjustanud väga kurva statistika.

Aastal 2013 lõpetas Haridus- ja Teadusministeeriumi andmetel kõrgkooli 10 190 üliõpilast ning õpingud katkestas 9912. See trend on kestnud üle kümne aasta ning kui veel aastal 2006 oli lõpetajaid pisut rohkem, siis nüüdseks on need arvud võrdsustunud. Eriti suur katkestajate osakaal on sotsiaal- ja täppisteadustes.

Üliõpilaste õpingute katkestamine tekitab ühiskonnale mitmeid probleeme. Esiteks ei ole tudeng raisanud mitte ainult oma aega, vaid ka riigi eelarvet. Riik panustab tasuta kõrgharidusse, et kasvatada ühiskonna normaalseks toimimiseks vajaminevat tööjõudu. Nüüd kulub aga kaks, halvemal juhul isegi kolm korda sama aeg, et inimene jõuaks tööturule.

Tudengite väljalangevust põhjustavad mitmed tegurid ning sageli ka nende koosmõju. Tartu Ülikooli poolt tellitud uuringu „Kõrgkooliõpingute katkestamise põhjused ja ennetamise võimalused EL-i riikide näitel“ põhjal võib välja tuua kaheksa peamist põhjuste gruppi: vale erialavalik ja väärad ootused, ebapiisav ettevalmistus ja puudulikud eelteadmised, individuaalsed

tegurid, nõrk akadeemiline enesetõhusus ja ebaefektiivsed õpioskused, madal sotsiaalne ja akadeemiline lõimumine, rahulolematust õpikeskkonnaga ning majanduslikud raskused.

Nendest põhjustest on enim levinud vale erialavalik. Tudeng leiab, heal juhul juba õpingute esimesel aastal, et õpitav eriala ei ole talle sobiv. See võib olla põhjustatud sellest, et tudengile on eriala üle jõu käiv, näiteks ta ei oma piisavalt eelteadmisi või oli õpilasele kujunenud väär ettekujutus õpitavast erialast. Samuti lastakse oma otsust liigselt mõjutada vanemate ning sõprade soovitudest. Põhi-probleem seisneb selles, et enne erialavalikut ei suudetud endale vajalikul määral selgeks teha, mida ja miks õppima minnakse ning kuidas omandatud haridus tööturul rakendust leiab.

Probleemi aitaks lahendada süvendatud karjäärinõustamine gümnaasiumi vältel. Eelnimetatud uuringust on selgunud, et võrreldes välisriikidega, kus karjäärinõustamine on oluliselt suurema osakaaluga kui Eestis, on ka väljalangevus väiksem. TÜ uuringut tsiteerides: „Kõrgharidusekspertide hinnangul on Eesti koolides karjäärinõustamine pigem tagasihoidlik.“

Hetkel on adekvaatse karjäärinõustamise teenuse saamine õpilase enda teha ning asjakohane info ei jõua paraku õpilaseni. Kuna riigi huvides on see, et noor põlvkond pakub vajalikul määral tööjõudu, peaks riik gümnaasiumi õpilastele tegema kohustuslikuks karjäärinõustamise, mis oleks terviklik ja integreeritud lähenemisega (testid, individuaalne vestlus, erialaekspertide külaskäigud ja loengud, koolide vastukülaskäigud).

Teine võimalik lahend oleks spetsiifilisemad eriaalatutvustused. Tõsi, kõrgkoolid korraldavad koolides infotunde, kuid kõrge konkurentsi tõttu teiste koolidega toimuvad need massiüritustena. Tutvustused on pealiskaudsed, jagatakse peamiselt pinnapealset loosunglikku informatsiooni, mis ei võimalda õpilasel luua adekvaatset pilti ühestki kooli poolt pakutavast erialast.

Selline käitumine on aga väär. Kõrgkoolide eesmärgiks ei peaks olema üksteise ületrumpamine, vaid erialade tutvustamine võimalikult süvitsi. Samuti võimalike tulevaste töökohtade ning vajaminevate eelteadmiste väljatoomine. Kuna hetkel finantseeritakse kõrgkooli vastavalt lõpetajate arvule, võib tunduda, et mida rohkemaid suudetakse õppima meelitada, seda rohkem

raha koolile antakse. Ometi on selline mõtlemine tagurlik, sest nagu nägime eeltoodud statistikast, lõpetavad ilma piisava eelinfota sisseastujatest vaevalt pooled.

Positiivseks eeskujuks on näiteks TTÜ Tartu Kolledž. Alates 2015. aasta oktoobrist on kolledži avalike suhete juht ning küberfüüsikalise süsteemitehnika tudengid käinud tutvustamas Lõuna- ja Eesti koolides vastavat eriala, et tekitada gümnaasiumiõpilastele selgem arusaam uudest valdkonnast. Samuti osaleti Intellektika messil, kus külastajad said eriala kohta infot otse tudengitelt ning kooli esindajalt.

Kolmas lahendus, mida kasutatakse osaliselt sotsiaalerialadel, on erialapõhised sisseastumiseksamid. Praegune laiemalt levinud riigieksamite süsteem on küll mugav, kuid ei nõua õpilase käest eelteadmisi erialast. Spetsiifilised sisseastumiseksamid aitaksid juurutada õpilaste jaoks vajalikku eeltööd enne õppima asumist. Samuti võiks lisada sisseastumiskriteeriumite hulka kutsesobivustesti ja vestluse ning seda mitte ainult sotsiaalerialadel, vaid ka näiteks täppisteadustes.

Kõigest eelnevast saab järeldada, et väljalangevuse vähendamiseks ei ole ühte imeravimit. Lahendus sünnib gümnaasiumite, kõrgkoolide ning õpilaste koostööl. Kõigi osapoolte ühisel pingutusel ning vanade raamide murdmisel on võimalik, et iga noor tudeng leiab endale kiiremini ja stressivabamalt koha elus.

DORIS ABE

## KATK JA KOOL

6

Kuidas sina mõtled katkust? Kui hinge sa võtsid neid ajalootunde koolis, kus räägiti kui palju rahvaarv laastava pandeemia tõttu väheneb? Tõenäoliselt mitte palju, sest see on nii kaugel minevik, ammu möödas ja üldse on need ju ainult numbrid. Aga kuidas mõjutavad sind igapäevased Postimehe graafikud uutest nakatunustest, aktuaalsest nakatumiskordajast, haigusjuhtude jaotusest maakonniti, haiglakohtadest ja muust taolisest? Siin peab iga lugeja ise vastama, kuna elusolendid reageerivad välistele mõjutustele väga erinevalt. (Samuti olid võib-olla just sina see, kes ajaloo kodutööd kirjutades südamest leinas kõiki katkude, sõdade ja looduskatastroofide ohvreid.)

Kui korallide elukeskkonna temperatuur tõuseb, tekib neil stress, mille tõttu tõukavad nad endast välja endaga sümbioosis elavad vetikad, mille tulemusena korall muutub täiesti valgeks, mis üldjuhul lõpeb koralli surmaga. Samas tehti uuringuid stressi mõjust vöödilistele fundulustele (minu uued lemmikalad), kelle elukeskkond on liikuva eluviisi tõttu väga varieeruv. Seetõttu püstitati hüpotees, et välised faktorid nende stressitaset märkimisväärselt ei mõjuta. Uurimise käigus selgus vastupidiselt, et fundulused kogevad tugevalt määralt stressi keskkonnamuutuste tulemusena isegi siis, kui muutused on korduvad ehk nii-öelda harjumuspärased. Need tublid kalad lihtsalt saavad oma stressiga paremini hakkama kui korallid või keskmine inimene.

Samaliigilistele olenditele, sealhulgas üliõpilastele, mõjuvad mitte üksnes välised faktorid erineva intensiivsusega, vaid ka nendest tingitud samatasemeline stress ei mõjuta kõiki elusid ühtviisi. See selgitab ka lugematu arvu „Kuidas sessistressiga toime tulla“ stiilis artikleid. Ära muretse, see ei ole üks neist.

Kogu ühiskond on täiesti erakordses olukorras, millega toimetulekut me alles õpime. Agarad teadlased avaldasid juba 2020. aasta lõpuks uurimuse veebieksamite mõjust üliõpilaste stressitasemele ja käitumisharjumustele. Valimiks olid Jordani ülikooli meditsiinitudengid. Uuringus osalenud tudengite kofeiini tarbimine nii kohvi kui ka

energiajookide näol, suhkru ja kiirtoidu tarbimine ning suitsetamine tõusis märgatavalt. Samas väheneb füüsiline aktiivsus, unetundide arv ja kvaliteet.

Teadlastel, minul ega kellelgi teisel pole kindlaid üheseid vastuseid, kuidas taolisi distantsõppe negatiivseid tagajärgi vältida. Küll aga on esimene samm aktsepteerida, et see on tegelikult ka täiesti okei, kui sa ei tee praegu iga päev 10 000 sammu või sööd kolmandat päeva järjest hommikusöögiks külmutatud friikartuleid. Anna endale need puhkepäevad andeks ning proovi aeg-ajalt paar tiiru ümber maja teha ja kontrollida, et maailm on ikka alles, kuna värske õhk ning liikumine on ka efektiivne leevendus liigsele stressile. Samuti on igal pilvel ka hõbeäär ning märkimisväärne hulk uuringus osalenud Jordani ülikooli tudengeid andis teada, et suurenenud on perega veedetud kvaliteetaeg, kuna distantseksamite tõttu puudub eksami- perioodil vajadus pidevalt viibida ülikoolilinnakus.

Kui tunned, et praeguses olukorras on millegi pärast palju raskem õppida, siis ka see on loogiline. Juba 2004. aastal jõudsid käitumisteadlased ühise soovituseni õppida pigem grupis kui individuaalselt, kuna leiti, et õpigrupis omandasid tudengid materjali efektiivsemalt. Ka enne seda oli jõutud samale järeldusele, kui selles uuringus avastati põhjus – konspektide jagamine aitas õppuritel enda märkmetest paremini aru saada. Hea uudis selle juures on, et õpigrupid saavad ka virtuaalselt eksisteerida. Looge ühised failid eelistatud pilveprogrammis, tehke videokõnesid või mõni muu variant, kuidas läheneda teemadele eraldi, aga koos.

Tegelikult on kogu selle artikli moraal väga lihtne. Ära ole korall, ole vöödiline fundulus! Maailmakord on pahupidi, kõik on stressis ja keegi ei tea, kaua see kõik veel kestab. Need vahvad videod virtuaaltrennidest või pildid katsetatud retseptide järgi tehtud küpsetistest ja lõunapausidel avastatud maalilistest matkaradadest ei tähenda, et teised pole mõjutatud ümbritsevast. Ka Antoine de Saint-Exupéry jutustusest „Väike prints“ tuntud rebane ütles, et vaikimine ei tähenda veel, et valus ei oleks.



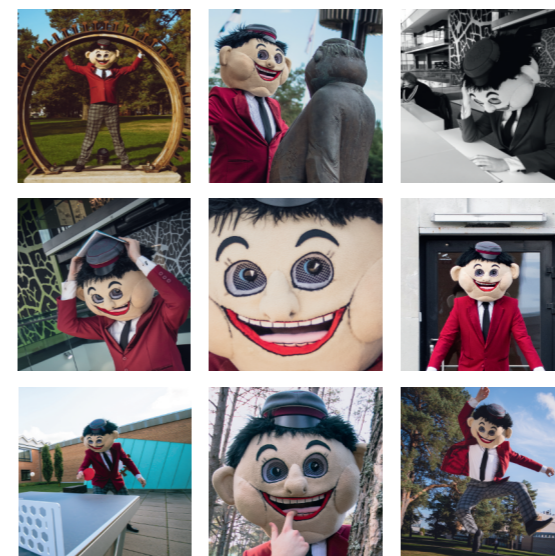
# Juulius Tipikas

@Tipikas • School

Home Events Iconosquare Photos More ▾

About

See all



[taltech.ee/tudengile](https://taltech.ee/tudengile)  
[juulius@tipikas.ee](mailto:juulius@tipikas.ee)  
 +372 620 3621  
[juulius\\_tipikas](https://www.instagram.com/juulius_tipikas)



Juulius Tipikas

April 1 at 13.00 AM •



juulius\_tipikas



315  
Posts

1 567  
Followers

72  
Following

Juulius Tipikas

TalTech University Student Life official instagram

@tallinna\_tehnikaylikool 🇪🇪

🌟 Events

🌟 Parties... more

[linktr.ee/juulius\\_tipikas](https://linktr.ee/juulius_tipikas)

Ehitajate tee 5, Tallinn, Estonia

Follow

Message

Contact



Parliament



Join our team



Allnighter



Student Uni...



BI



## SUVIKÕRVITSA-PÜREESUPP



**KOGUS:** 4-5

**VAJA:**

veidi oliiviõli  
1 sibul  
1 suur kartul  
1 suvikõrvits  
u 3-4 joogiklaasitäis vett  
100-280 g lepasuitsu juustu  
(vastavalt maitsele)  
soola ja musta pipart  
koriander  
saiakuubikud  
röstitud kõrvitsaseemneid  
praetud kanafilee tükid (taimetoitlastel mitte)  
50g võid  
karri

**VALMISTAMINE:**

Koori ja tükelda sibul ning kartul, kuumuta potis väheses õlis mõni minut. Lisa 50g võid. Kui kartul on pisut värvi omandanud, lisa tükeldatud suvikõrvits ja kuumuta segades. Lisa kuum vesi ja keeda tasasel tulel, kuni kõik ained on pehmed.

Püreesta koos riivitud suitsujuustuga ühtlaseks. Kuumuta uuesti keemiseni, maitsesta soola, pipra ja koriandriga.

**KANATÜKIKESTE VALMISTAMINE:**

Lõika kanafileest väikesed (u 1cmx1cm) tükid. Pane pannile veidi õli. Prae tükikesi ja lisa karri, musta pipart ning soola.

Supi peale lisa veel riivitud suitsujuustu, röstitud kõrvitsaseemneid, kanaliha tükid ja röstitud saiakuubikud.

! Seda suppi võib valmistada ka tavalisest kõrvitsast, pudelkõrvitsast, lillkapsast või porgandist. Porgandi puhul peab lisama kartulit ja porgandit üsna võrdsest, sest porgand on üksi päris magus.

## KREEMBRÜLEE

**KOGUS:** 6

**VAJA:**

6 munakollast  
400 ml 35% rõõska koort  
2-3 teelusikatäit vanillisuhkrut  
75g (pruuni) suhkrut  
1tl (kartuli-) tärklis  
pool klaasitäit vett

**VALMISTAMINE:**

Eralda muna kollased muna valgest. Klopi muna-kollased suhkruga vahule. Sega pooleldi veega täidetud klaasi 1 teelusikatäis tärklis.

Pane potti rõõskkoor ja kuumuta tasakesi keemiseni. Eemalda pott tulelt.

Vala kuumutatud rõõskkoor muna-suhkruvahu hulka samal ajal sega pidevalt. Vala segu potti. Kuumuta segu pidevalt segades, samal ajal lisades nirena segule juurde tärklis veega. Ära segu keema lase! Kui segu hakkab kreemiks muutuma, lisa vanillisuhkur. Võta pott tulelt, sega veidi ja jaga kreem ramekiinidesse. Lase jahtuda ja hoia (soovitavalt üle öö) külmkapis.

**ENNE SERVEERIMIST:**

Kui on olemas leeklamp, puistada magustoidule tuhksuhkrut ning põletada see klaasijaks. Kui leeklapi pole, võib süüa magustoitu kas suhkruteradega või ka niisama.

! Kui segu vähe segada tuleb välja Panna Cotta.



## 8

## MÄNG ON ALANUD

„Olgem ausad – kui peaosalist etenduse ajal publiku hulgast tulistatakse, on see pehmelt öeldes ebatavaline. Veelgi ebatavalisem on, kui see näitleja arvab, et tema ongi Sherlock Holmes, ja otsustab kuriteo ise lahendada. Ta kutsub võimalikud kahtlusalused pühadeks enda maahäärberisse ning justkui tellimise peale saabub kohe ka lumetorm, mis kogu kireva seltskonna tsivilisatsioonist ära löikab. Nagu arvata võib, pole siis esimene laipki enam kaugel.”

Ugala Teatris mängitav „Mäng on alanud“ jätab sisukirjelduse poolest mulje nagu tegu oleks Midsomeri mõrvadega, mis toimub teatrilaval. Nii see ka oli. Lavastus algas väga teatraalselt ning ülepaisutatult näideldes. Esimese viie minuti jooksul jõudsin hakata kahetsema, et sellist asja vaatama tulid – no lihtsalt ei ole minu jaoks. Kuid siis läks äkitselt eesriie kinni ning etendus sai läbi. See oli... ootamatu. Näitlejad tulid eesriide ette ja kummardasid. See tekitas minus väga palju segadust. Mis just juhtus? Kas ma tõesti magasin terve etenduse maha ja paar tundi ongi juba möödas? See ju ei saa võimalik olla! Kas tõesti mängib Ugala nüüd 5-minutilisi etendusi? Milline geniaalne raha teenimise viis! Ei, nii see õnneks ei olnud. Kõlab lask ja alles nüüd algab tõeline näitemäng!

Kolmetunnine etendus on jaotatud kaheks vaatuseks. Esimeses vaatuses tegevus venib, tutvustatakse erinevaid tegelaskujusid (7), üritatakse lahendada varasemaid probleeme ning on selline sisseelamise aeg. Kuna lubatud on kriminaalset komöödiat, siis esimese vaatuse lõpus saabub ka esimene mõrv. Vaatus lõppes poole lause pealt.

Ilmselt on tänapäeva info- ja nutiajastu inimesed ära rikkunud. Teater on aeglane ning ei paku ajule nii palju stimulatsiooni kui telefoniekraan ning aina peale voolavad uudised. Nii on vaheajal publiku seas näha igavust ja pettumust. Tegevus ei lähe piisavalt

kiiresti edasi, liiga palju on korduseid ning ega ka teatritoolid ole just pikalt istudes kõige mugavamad. Õnneks on meie ühiskond kultuuriliselt piisavalt haritud ning viisakas (ja lisaks raha on ju juba ära makstud), et keegi vaheajal ei lahku ja jäädakse ka teist vaatust vaatama.

Saali tagasi minnes juurdlesin omaette, et kas näidend jätkub sama lause poole pealt, lause algusest või minnakse lihtsalt edasi nii nagu lause ei olekski pooleli jäänud. Suur oli minu rõõm kui laval oli kõik nii nagu enne ja etendus jätkus nagu oleksin Telia salvestuse pausile pannud, snäkid toonud ja tagasi teleka ette istunud!

Teises vaatuses läks olukord palju-palju põnevamaks! Toimunud oli mõrv, mida oli vaja ühest küljest varjata, teisest küljest lahendada. Kusjuures varjamise ja lahendamise tegeles sama osaline. Tutvustatakse viimast karakterit – politseinikut. Politseinik ei tea, et mõrv on toimunud. Tema tuli olukorda kontrollima kahtlase telefonikõne peale. Siiski asub ta mõrva lahendamata. Teate küll, surnukeha peitmine ei ole lihtne ülesanne. Eriti veel siis kui koguaeg segab sind samal ajal politseinik, kelle eest sa üritad seda surnukeha peita. Naljakate juhtumiste rütmis kulgeb terve vaatus. Igaühel on motiiv. Igaüks võib olla mõrvar.

Muidugi ei jää ükski niidiots lahtiseks ning jõutakse loogiliste põhjendustega mõrvarini. Kogu etendus on justkui loogilise lõpu saanud, kuid seejärel teeb üks karakter midagi sellist, mida ei oleks osanud arvata. Küllastajad lahkuvad saalist ning õhus on tunda pinget, sest päris kõik ei saanud sellist lahendust nagu oleks võinud arvata.

Ugala teater on väga hubase atmosfääriga ning seal mängitavad lavastused on kõrgel tasemel. Kel vähegi võimalus Viljandis neid külastada, peaks seda kindlasti tegema!

# HALVA HUUMORI INSTITUUT

BMW omanik oli kaks nädalat koroonast pärast Audis.

...

Õnn on see, kui sind pole pärast pidu ühelgi fotol ega postitusel.

...

Hommiikul ärkasin: pole kõha, nohu, palavikku, miski ei valuta, hingamine vabalt, lõhn pole kadunud, mingit löövet ei ole, väljaheide on normaalne.

Sain aru et....persse...need on ju asümptomaatilise koronaviiruse tüüpilised sümptomid...

...

Seoses koroonaviiruse laialdase levikuga hakkavad postiljonid alates esmaspäevast töötama kodus – nad loevad teie kirjad läbi ja kui on midagi olulist, siis helistavat teile.

...

Kas Teie peres käib ka poes see, kellest kahju ei ole?

...

Sõber jagas, et kuna tööle ega trenni ei saanud minna, siis tal oli pikk vestlus oma abikaasaga. Olla ilmenenud, et tegemist on meeldiva inimesega, kes töötab meditsiinivaldkonnas.

...

Minister käskis inimestest hoida distantsti 2 meetrit. Meie voodi laius on 1,8 m. Naine keeldub põrandal magamast. Mida teha?

KUJU PILDIL AVATI TALLINNA TEHNIKA- ÜLIKOOLI ... SÜNNIPÄEVAKS	LEEGITSUS	PÕHJA- AAFRIKA VÕI SUDAANI RAHVARÜH- MA LIIGE	JÕGI PÄRNUMAAL	NOOT	APETIIT	PEHME RIIE	EESTI HELILOOJA (IN+NIMI)													
ARROGANTS					HOKILIIGA															
PÕHJA- POOLSETE MEREDE PARVEKALA																				
AJAJÄRK (VAN.)				VÄLJASUR- NUT KEEL INFOTEHNO- LOOGIA																
NSV LIIDU RIIKLIKU JULGEOLEKU KOMITEE			METSLOOM LÜHISÕNUM																	
...ÜTLEV (ELATIIV)					EESTI TEADUSTE AKADEEMIA OKAS (MURDES)															
VEREGRUPP	RUUMI- MEETER TRAALLAEV			INGL K EESSÕNA KREEKA TÄHT		SENT MITTE- EBA-														
KOHUSE- TÄITJA		NÕUDMISTE- GA TÕO- KATKESKUS JÄRV TARTUMAAL																		
ÜLIERIE			TÄRKLISEGA SEOTUD EESLIIDE ...SUSSID					ARVELDUS- KONTO	...MÄNNISTE (LAULJA)	MÄGI	ENDINE	AJUTINE	KAUKAAS- LANE	PILDIL- OLIJANIMI						
MERE SUUNAS PUHUV TUUL						JÕGI VOOREMAAL EESTI FILMIMEES									EESTI JALGPALLUR					
10*				VASTUPIDAV RUTEENIUM													LAGUNENUD HOONE VÕI ESE			
INGLISE HELILOOJA					ÕPPEAASTA POST MERIDIEM			JÄME VIL EESRUUM												
JUIS- UUDIS-			VÕIMLEMIS- ASEND MÄÄRSÕNA										SPETSIAAL- NE PEEN KARVAKE							
TŠEHHI HELILOOJA				VEDEL RAVIMI SEGU VALU- HÄÄLITSUS															URAAAN LÄÄNIMEES	
AAR	ILMAKAAR AASU TEGEMA				AVAR JUUDI TEMPLI- TEENER (AJ.)			LENDELEE- VIUM UHTMAA							VERSUS ... REPS					
SAMUTI		PORT ... (LINN VANUATUS) VI						KURTŠA- TOOVIMUM ... JÄÄGER (VUTIMEES)					LAPSE- VANEM SIDESÕNA							NÄHTAVAL
JAAPANI RIISIVEIN				... ERGMA AINU-, ÜHE- ÜKSIK-				HEELIUM ... MUSK									MAGAMIS- KOHT ILLUST- RATSIOON			
T. MANNI NOVELL																				
... JONG-UN																				
AMEERIKA RATSA- KARJUS								NAISHÄÄL AUDI MUDEL					NAISENIMI MAGNEE- SIUM							
MIRAAKEL			NO2-RÜHMA ÜHENDEID SISALDAV KELVIN														EESTI NÄITLEJA (IN+NIMI) V NAABER			
PILDILOOJA ON TAL- TECHI ...								KÕRVE- KARVADEGA ROHTTAIM												





**ECONOMY?  
CIRCLE IT!**



**RINGMAJANDUSE KONVERENTS**  
**26. - 27. APRILL 2021**



[circleit.ee](http://circleit.ee)



Online